

UDK 371.8 (497.5) (497.5) (497.4)

Izvozni znanstveni rad

**Dr. Anuška Ferligoj,
dr. Jasna Horvat,
Nataša Šarlija**

PLANOVI KARIJERE I MOTIVACIJA ZA POSTIGNUĆEM HRVATSKIH I SLOVENSkih STUDENATA

U radu se analiziraju dvije skupine utjecaja na "planove za karijeru". Prvu skupinu utjecaja čine dvije neovisne varijable: država (Slovenija i Hrvatska) i spol (muško i žensko). Drugu skupinu utjecaja čine stavovi ispitanika o "motivaciji za postignućem", "motivaciji za moć" i "opisu željenog posla". Planovi za karijeru i motivacija za postignućem ispitivani su na uzorcima studenata i studentica iz Slovenije (n=154) i Hrvatske (n=149). t-testom je izmjeren veći broj značajnih razlika u stavovima studenata različitih država, negoli u stavovima studenata različitog spola. Faktorska analiza pokazuje da varijable koje se odnose na "motivaciju za posao" tvore tri faktora za svaku od promatranih zemalja. Prva su dva faktora jednaka za obje zemlje (I. faktor "ambicioznost", II. faktor "pomaganje drugima"). Treći faktor za hrvatske ispitanike označuje probleme "egzistencije", dok za slovenske ispitanike "slobodu na poslu i izvan posla". Analizom varijance prosječne varijable skupine varijabli "motivacije za posao", države i spola, može se zaključiti da dva faktora zajedno (spol i država zajedno) pokazuju statistički značajan glavni faktor ($F(2,299)=8.418$). Također, F je značajan za državu ($F(1,299)=16,089$), a razlike nisu značajne za spol i interakciju države i spola.

Sve navedeno ide u prilog pretpostavci da su promjene koje su se posljednjih godina odvijale u dvjema državama utjecale i na različitosti stavova studenata glede njihova odnosa prema motivaciji za posao.

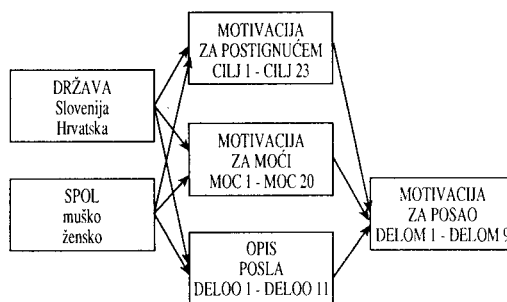
Uvod

U radu se analiziraju dvije skupine utjecaja na "planove za karijeru". Prvu skupinu utjecaja čine dvije neovisne varijable: *država* (Slovenija i Hrvatska) i *spol* (muško i žensko). Drugu skupinu utjecaja čine stavovi ispitanika o "motivaciji za postignućem", "motivaciji za moć" i "opisu željenog posla".

Pretpostavilo se da će nezadovoljene niže potrebe (npr. egzistencijalne) hrvatskih ispitanika u odnosu na zadovoljenost potreba slovenskih ispitanika, utjecati i na odnos ispitanika prema radu. Osim toga, pretpostavka provedenog istraživanja bila je da navedene nezavisne varijable (država i spol) utječu na stavove ispitanika iz druge skupine utjecaja, koji nadalje utječu na stavove ispitanika o "planovima za karijeru".

Opisani utjecaji prikazani su shemom broj 1.

Shema 1

Hrvatska i Slovenija su do 1990. godine bile republike bivše SFR Jugoslavije. Nakon 1990. godine obje su države postale samostalne. Iako su ponijele dio ekonomskog, sociološkog i kulturnog naslijeđa iz bivše SFRJ, ne samo ratni događaji rezultirali su različitošću u promjenama razvoja ovih država.

Hrvatska i Slovenija

Hrvatska

1995. godine u Hrvatskoj je od ukupnog broja uposlenih (1.065.306), 46,26% (492.762) uposlenih žena. Broj žena uposlenih u privredi je 328.795, odnosno 39,54% od ukupnog broja uposlenih u privredi. Najveći broj uposlenih žena je u djelatnosti

zdravstva 74,73% (73.042), zatim u industriji prerade kože i kožne galanterije 67,71% (15.950), tekstilnoj industriji 67,13% (9.773), djelatnosti obrazovanja 63,96% (57.284) i u trgovini 55,84% (65.701) (Gospodarska komora Republike Hrvatske, 1995. i Zavod za zapošljavanje). Zbog ratnih događanja u Hrvatskoj intenzivirao se problem nezaposlenosti. Na to upućuju i stope promjena broja uposlenih (1993/1990. -26,6%, Gospodarska komora Republike Hrvatske, 1995.). Iz istih razloga stagnira i ukupan gospodarski razvoj Hrvatske, na što upućuje i pad stope promjena ostvarenih investicija (1992/1990. -38,2%, Gospodarska komora Republike Hrvatske, 1995.). Promjene u Hrvatskoj odrazile su se kako na gospodarskoj razini, tako i u kulturološkoj, političkoj i, naravno, sociološkoj razini (Horvat, Šarlija, 1994.). Unatoč svemu, osjetne su promjene koje vode tržišnoj privredi, iako se zbog ratnih zbivanja odvijaju sporije nego li se to očekivalo.

Slovenija

Slovenija ima visok stupanj uposlenih žena. Na primjer, 1990. godine bilo je 46% uposlenih žena (Statistical office, Republic of Slovenia, 1991.). Žene su najviše zastupljene u nisko profitabilnim i radno intenzivnim djelatnostima kao što su tekstilna, obućarska i duhanska proizvodnja. Većinu kućanskih poslova obavljaju žene (Ferligoj, Meznarić i Ule, 1980.; Ferligoj, Ule i Rener, 1991.). Rezultat toga je niska aktivnost žena u političkom životu Slovenije. Može se očekivati da će teška trenutačna ekonomska situacija u Sloveniji utjecati na porast sudjelovanja žena u ukupnom broju aktivnih djelatnika, kao i jačanje njihove radne motivacije (Alwin, Khakhulina, Hermkens, Antoncic, & Arts, 1992).

Cilj istraživanja

Ovim se radom pokušalo saznati jesu li različitosti razvojnih putova dviju država posljednjih godina, rezultirali i različitostima u stavovima studenata glede "motivacije za posao". Pored toga, očekivalo se da će se pronaći takav model u kojem žene i muškarci daju veću važnost karijeri, dok važnost kućanskih i odgajateljskih aktivnosti opada (Fiorentine, 1988.). Fiorentine je otkrio da se žene ne odriču kućanskih i odgajateljskih aktivnosti, iako ostvaruju jednaka postignuća u karijeri kao muškarci.

Podaci i varijable

Podaci provedenog istraživanja prikupljeni su tijekom školske godine 1994./1995. Slična istraživanja su već provedena u različitim zemljama (SAD, Kanada, Japan, Slovenija, Poljska, Bugarska). Ljestvice i pitanja u analizi stavova ispitanika preuzeti

su iz "Proposed Survey of Adolescent Work and Family Plans in Bulgaria, Poland, and Slovenia" (Frienze, Boneva, Ferligoj, Miluska, Zdaniuk, 1994.). Podaci su u obje države prikupljeni s pomoću programa za kompjutorsko intervjuiranje ispitanika - INTERV.

Hrvatski sudionici istraživanja

Uzorkom prikupljenim u Hrvatskoj obuhvaćeno je 149 (male=60, female=89) studenata Ekonomskog fakulteta u Osijeku, svih smjerova prve studijske godine. 83,2% ispitanih studenata rođeno je 1975. godine. Analizom je ustanovljeno da je jedan ispitanik pogrešno unio godinu rođenja (1950), na što je obraćena pozornost pri interpretaciji rezultata.

Srednjoškolski uspjeh anketom obuhvaćenih studenata ukazivao je na 45% studenata s izvrsnim uspjehom u srednjoj školi, i 47% studenata s vrlo dobrim uspjehom u srednjoj školi. 7% anketiranih studenata izjasnilo se za mogući prestanak studija, dok 14,7% ima želju za stjecanjem magistarske, odnosno doktorske titule. 26% studenata smatra da će se nakon diplomiranja dalje stručno usavršavati. 38,3% očeva i 26,2% majki anketiranih studenata je visoko ili više obrazovano, dok samo 2,7% očeva ima titulu magistra. Učestalost posjećivanja vjerskih obreda u intervalu "jednom tjedno ili češće" karakterizira 22,8% ispitanih studenata, iako ih se samo 6% izjasnilo kao "vrlo pobožan", odnosno čak 59,1% studenata kao "pobožan". Na pitanje "Koliko djece želite imati?" 31,5% se izjasnilo za troje ili više, a 40,9% za dvoje, dok samo 1,3% ne želi imati djecu uopće. Najmanji postotak je onih studenata koji žele provesti većinu svog života u mjestu u kojem studira (18,1%), dok 34,2% studenta uopće ne znaju gdje bi željeli živjeti.

Slovenski sudionici istraživanja

Uzorkom prikupljenim u Sloveniji obuhvaćeno je 154 (male=42, female=112) studenata Fakulteta za društvene vede u Ljubljani. 63,0% ispitanih studenata rođeno je 1974. godine, a 23,4% 1975. godine. 45,5% studenata imalo je vrlo dobar uspjeh u srednjoj školi, dok je 26,6% studenata srednju školu završilo s prosječnom ocjenom izvrstan. Samo 1,3% anketiranih studenata izjasnilo se za mogući prestanak studija, dok 24,6% ima želju za stjecanjem magistarske, odnosno doktorske titule. 45,5% studenata smatra da će se nakon diplomiranja dalje stručno usavršavati. 40,9% očeva i 32,5% majki anketiranih studenata je visoko ili više obrazovano, dok samo 1,9% očeva ima titulu magistra. Međutim, u slovenskoj anketi je zabilježeno 1,9% majki s titulom magistrica.

Učestalost posjećivanja vjerskih obreda u intervalu "jednom tjedno ili češće" karakterizira 11,7% ispitanih studenata, dok se samo 0,6% izjasnilo kao "vrlo pobožan", odnosno samo 19,5% studenata kao "pobožan". Na pitanje "Koliko djece želite imati?" 27,9% se izjasnilo za troje ili više, a 42,9% za dvoje, dok 2,6% ne želi imati djecu uopće. Najmanji postotak je onih studenata koji žele provesti većinu svog života u drugoj državi (16,2%). 22,7% studenata želi ostatak života provesti u mjestu u kojem studira, dok 36,4% studenata ne zna gdje bi željelo živjeti.

Mjerni instrumenti

Motivacija za postignućem

Pitanja koja su obuhvaćala stavove o "motivaciji za postignućem", s ljestvicom:

a = u potpunosti se ne slažem, b = ne slažem se, c = niti se slažem niti se ne slažem, d = slažem se, e = u potpunosti se slažem; jesu sljedeća:

CILJ1 Meni je važno da najbolje što mogu uradim sve čega se prihvatim, čak ako takve ljude u mom okruženju ne cijene previše. CILJ2 U tome da sve uradim najbolje što mogu, nalazim zadovoljstvo. CILJ3 Dobro urađeni posao donosi zadovoljstvo. CILJ4 Zadovoljan (zadovoljna) sam ako mi stvari idu bolje od ruke nego što su mi išle prije. CILJ5 Rado naporno radim. CILJ6 Što god započnem, uvijek me raduje ako postajem sve bolji (bolja) u tome. CILJ7 Radije bih počeo(la) poslove pri kojima se osjećam samosvjesno i oslobođeno, nego poslove koji su zahtjevni i predstavljaju izazov. CILJ8 Kada skupina kojoj ja pripadam nešto planira, radije bih sve vodio(la) sam(a) negoli pomagao(la) i prepustio(la) organizaciju nekom drugom. CILJ9 Radije bih učio(la) jednostavne zabavne igre nego zahtjevne misaone igre. CILJ10 Ako mi nešto ne ide od ruke, radije se trudim toliko vremena dok to ne svladam, nego da se prihvatim nečeg što mi ide bolje od ruke. CILJ11 Kada se jednom nečega prihvatim, ustrajem do kraja. CILJ12 Radije se bavim stvarima koje zahtijevaju veliku spretnost. CILJ13 Često se bolje bavim stvarima, za koje nisam uvjeren(a) da ću ih lako obaviti, nego stvarima za koje vjerujem da ću ih lako obaviti. CILJ14 Rado sam sve vrijeme zaposlen(a) nečim. CILJ15 Više se trudim ako se natječem s nekim. CILJ16 Veseli me ako se natječem s nekim. CILJ17 Smeta me, ako nešto drugima ide bolje od ruke. CILJ18 Meni je bitno, da mi zadani nalog ide bolje od ruke negoli drugima. CILJ19 Mislim da je u poslu i u igrama značajno pobjeđivati. CILJ20 Kada se naučim raditi nešto posebno, jedinstveno, dobijem osjećaj zadovoljstva. CILJ21 S

pridobivanjem znanja i spretnosti (vještina), osjećam da ću u budućnosti biti uspješniji (uspješnija). CILJ22 Rado se razvijam na temelju proteklih iskustava i djela. CILJ23 Zadovoljan(na) sam kada mi stvari vidno idu bolje od ruke.

Motivacija za moći

Pitanja koja su obuhvaćala stavove o "motivaciji za moći", s ljestvicom:

a = u potpunosti se ne slažem, b = ne slažem se, c = niti se slažem niti se ne slažem, d = slažem se, e = u potpunosti se slažem; jesu sljedeća:

MOC1 Kada bih dobio (dobila) priliku za to, bio (bila) bih dobar vođa (tj. dobro bih vodio (vodila) ljude). MOC2 Rado planiram i odlučujem što bi drugi ljudi radili. MOC3 Na velikim skupovima nisam rado u središtu pozornosti. MOC4 Rado bih radio (radila) nešto značajno, da bi me ljudi poštovali. MOC5 U životu nije značajno zauzimati važne položaje. MOC6 Drago mi je kada vidim da mi ljudi dolaze po savjete. MOC7 U tome da utječem na druge ljude, nalazim zadovoljstvo. MOC8 Vesele me rasprave s drugima, u kojima bih ih uvjerio (uvjerila) da sam u pravu. MOC9 Volim imati nadzor nad događajima u svojoj okolini. MOC10 Volio (voljela) bih da moje ideje pomažu ljudima. MOC11 Nadam se da ću jednog dana utjecati na druge ljude u svjetskim razmjerima. MOC12 Mislim da bi me veselilo imati vlast nad drugima. MOC13 Rado zapovijedam i brinem se da sve teče normalno. MOC14 Želim biti značajna osoba u svojoj zajednici. MOC15 Osobito me brine da li će sljedeće generacije živjeti u lošijem svijetu od sadašnjega. MOC16 Voljela (volio) bih da mi se dive zbog mojih dostignuća. MOC17 Mislim da sam u svojoj skupini obično ja vođa. MOC18 Vrlo se brinem za dobrobit (blagostanje) drugih. MOC19 Ako moji znanci pokušavaju riješiti kakav problem, ja ne mogu drugačije negoli im ponuditi korisne savjete. MOC20 Veliko zadovoljstvo bi mi bilo kada bih lako utjecao (utjecala) na kvalitetu življenja drugih ljudi.

Opis posla

Pitanja koja su obuhvaćala stavove o "opisu posla", s ljestvicom:

a = u potpunosti se ne slažem, b = ne slažem se, c = niti se slažem niti se ne slažem, d = slažem se, e = u potpunosti se slažem; jesu sljedeća:

DELOO1 Imati mogućnost surađivati s ostalima. DELOO2 Samostalno odlučivati o tome kako obavljati svoj posao. DELOO3 Izvršavati zadatke koji imaju jasno vidljiv početak i kraj. DELOO4 Imati posla koji omogućuje uporabu Vaših različitih

sposobnosti. DELOO5 Rezultatima posla značajno utjecati na živote i blagostanje drugih. DELOO6 Imati nadređene i suradnike koji bi Vam dali na znanje koliko dobro obavljate svoj posao. DELOO7 Imati posao na kojem biste u svakom trenutku znali koliko ga dobro obavljate (iz samog rada, mimo izjava suradnika i nadređenih). DELOO8 Imati mogućnosti zaslužiti si visoko poštovanje svojega nadređenog. DELOO9 Imati mogućnosti ostvariti dobre rezultate, iako bi drugi bili bolji od Vas. DELOO10 Imati suradnike koji su istovremeno i prijatelji. DELOO11 Imati mogućnost planiranja i odlučivanja što će raditi drugi.

Motivacija za posao

Pitanja koja su obuhvaćala stavove o "motivaciji za posao", s ljestvicom:

a = u potpunosti se ne slažem, b = ne slažem se, c = niti se slažem niti se ne slažem, d = slažem se, e = u potpunosti se slažem; jesu sljedeća:

DELOM1 After graduation, it is important to me that I have a career, not just a job. DELOM2 It is important to me that I become recognized in my field of work. DELOM3 It is important to me that I become one of the best in my field of work. DELOM4 I want a job that will allow me to help others. DELOM5 I want a job that will pay well. DELOM6 My ideal job would allow me great flexibility in setting hours and deciding what to do each day. DELOM7 My career will probably require long hours and travel. DELOM8 I expect to have to leave Osijek to get a job after graduation. DELOM9 It is important to me that my job allow plenty of time for me to be with my family.

REZULTATI

t-test motivacije za postignućem, motivacije za moći, opisa posla i motivacije za posao

Od 23 analizirane varijable na 11 varijabli je, t-testom i hi-kvadrat testom, utvrđena značajna razlika u stavovima studenata dviju susjednih država - Hrvatske i Slovenije.

Vidjeti tablicu 1.: t-test motivacija za postignućem prema državama

Signifikantna razlika postoji kod varijable "Dobro urađeni posao donosi zadovoljstvo" ($t=2.91$, $p=.004$). Hi-kvadrat iznosi ($Hi=14.21$, $p=.0026$). Nadalje, kod varijable "Zadovoljan(na) sam ako mi stvari idu bolje nego što su mi išle prije.", ($t=2.13$, $p=.034$). 98% slovenskih i 93,8% hrvatskih studenata se slaže i potpuno slaže s tom tvrdnjom, a hi-kvadrat

potvrđuje razliku ($Hi=10.44$, $p=.0336$). Razlika je značajna također kod ocjene tvrdnje "Rado naporno radim" ($t=2.61$, $p=.034$). Hi-kvadrat potvrđuje da je razlika u postotku signifikantna ($Hi=9.69$, $p=.0459$). Naime, 31,8% Slovenaca slaže se i u potpunosti slaže s tom tvrdnjom, a 21,4% Hrvata se slaže i potpuno slaže s navedenom tvrdnjom. t-test je pokazao razliku kod ocjene tvrdnje da bi studenti "Radije radili poslove pri kojima se osjećaju samosvjesno i oslobođeno, nego poslove koji su zahtjevni i predstavljaju izazov." ($t=-2.24$, $p=.026$). Kod tvrdnje "Često se bolje bavim stvarima za koje nisam uvjeren(a) da ću ih lako riješiti, nego stvarima za koje vjerujem da ih lako obaviti.", t-testom je potvrđeno da postoji signifikantna razlika ($t=-3.65$, $p=.0001$). Hi-kvadrat potvrđuje da je signifikantna razlika u postotku, gdje se 16,2% slovenskih studenata složilo i u potpunosti složilo s tvrdnjom, dok je taj postotak kod hrvatskih studenata 34,2%, također značajna ($Hi=21.43$, $p=.0003$). Kod tvrdnje "Rado sam sve vrijeme zaposlen nečim." potvrđeno je da postoji značajna razlika utvrđena t-testom koji iznosi ($t=4.45$, $p=.0001$). Postoci pokazuju sljedeće: 14,1% hrvatskih studenata, odnosno 32,5% slovenskih studenata potpuno se slaže s navedenom tvrdnjom. ($Hi=20.81$, $p=.0003$). Razlika prema državama je značajna kod ocjene tvrdnje "Veseli me ako se natječem s nekim." ($t=-2.19$, $p=.029$). t-test kod tvrdnje "Smeta me ako nešto drugima ide bolje od ruke." iznosi ($t=3.20$, $p=.002$), čime se pokazuje da je razlika značajna. Hrvatski studenti se slažu i u potpunosti slažu s prethodnom tvrdnjom (u postotku 25,5%, dok postotak kod slovenskih studenata iznosi 36,4%). Hi-kvadrat potvrđuje da je razlika u postotku signifikantna ($Hi=22.46$, $p=.0002$). Sljedeća razlika koja postoji između hrvatskih i slovenskih studenata jest kod ocjene tvrdnje da je u poslu i u igrama značajno pobjeđivati ($t=-4.53$, $p=.0001$). 26,8% hrvatskih studenata se u potpunosti slaže s tvrdnjom, a 7,8% slovenskih studenata ($Hi=31.21$, $p=.0000$). Razlika između studenata u Sloveniji i Hrvatskoj postoji i kod ocjene tvrdnje "Rado se razvijam na temelju proteklih iskustava." ($t=-2.15$, $p=.032$). Postotak onih koji se u potpunosti slažu s tvrdnjom u Hrvatskoj iznosi 38,3%, a u Sloveniji 22,7% ($Hi=10.31$, $p=.0161$). Posljednja razlika koja postoji u ocjenjivanju achievement motivation, je pri tvrdnji "Zadovoljan(na) sam kada mi stvari vidno idu bolje od ruke nego prije." ($t=-2.01$, $p=.045$). Hi-kvadrat potvrđuje da je signifikantna razlika u postotku: 50,3% hrvatskih studenata, i 31,8% slovenskih studenata se u potpunosti slaže s prethodnom

tvrdnjom ($H_i=12.37$, $p=.0148$). Kod svih ostalih varijabli, njih 12 od ukupno 23, ne postoji signifikantna razlika u stavovima hrvatskih i slovenskih studenata.

t-testom su se nadalje testirale razlike stavova ispitanika, u odnosu na ispitanice glede grupe varijabli pod nazivom "motivacija za postignućem".

Vidjeti tablicu 2: t-test motivacije za postignućem prema spolu

Varijable iz skupine varijabli "motivacija za postignućem" s obzirom na spol razlikuju se manje nego li s obzirom na državu. Signifikantne razlike zabilježene su na sljedećim pitanjima: CILJ5 "Rado naporno radim" ($t=-2.74$, $p=0.007$), CILJ6 "Što god započnem, uvijek me raduje ako postajem sve bolji (bolja) u tome." ($t=-2.86$, $p=0.005$), CILJ16 "Veseli me ako se natječem s nekim". ($t=2.41$, $p=0.017$), CILJ19 "Mislim da je u poslu i u igrama značajno pobjeđivati." ($t=2.82$, $p=0.005$). U tvrdnji "Što god započnem, uvijek me raduje ako postajem sve bolji (bolja) u tome." i hi-kvadrat upućuje na signifikantnost razlike postotaka (hi-kvadrat= -13.98 , $p=0.016$). Naime, 85,3% muškaraca, tj. 31,4% žena se slaže s izjavom navedenom u varijabli.

Sljedeća analizirana skupina varijabli obilježena je nazivom "motivacija za moći". t-testom su analizirane razlike ispitanika glede navedene grupe varijabli s obzirom na državu u kojoj žive.

Vidjeti tablicu 3: t-test motivacije za moći prema državama

t-testom su analizirane varijable "motivacije za moći" (MOC1-MOC20) prema državama. Za 7 varijabli od ukupno 20 t-test je pokazao signifikantnu razliku.

t-test je pokazao da postoje signifikantne razlike između studenata u Hrvatskoj i Sloveniji u ocjeni tvrdnje: "Rado planiram i odlučujem što bi drugi mogli raditi" ($t=3.83$, $p=.0001$). Hi-kvadrat analiza je pokazala da je razlika u postotku signifikantna ($H_i=19.59$, $p=.0006$). 40,2% slovenskih studenata se s ovom tvrdnjom slaže i u potpunosti slaže, dok kod hrvatskih studenata postotak onih koji se slažu i u potpunosti slažu 24,9%. Nadalje, statistički signifikantna razlika između studenata u dvjema državama postoji kod ocjene tvrdnje da je "u životu značajno zauzimati visoke položaje" ($t=2.42$, $p=.016$). Hi-kvadrat u ovom slučaju iznosi ($H_i=11.96$, $p=.0177$). Kod tvrdnje: "Vesele me rasprave s drugima" razlika je također signifikantna ($t=-3.27$, $p=.001$). Hi-kvadrat ($H_i=16.29$, $p=.0027$) potvrđuje

da je razlika u postotku značajna; 9,7% slovenskih studenata se potpuno slaže s tvrdnjom, dok je postotak kod hrvatskih studenata veći i iznosi 26,8%. Razlika je značajna i kod ocjene brige za dobrobit drugih ($t=-4.34$, $p=.0001$). 3,9% slovenskih studenata u potpunosti se slaže s tvrdnjom, a 12,8% hrvatskih studenata, hi-kvadrat iznosi ($H_i=21.58$, $p=.0002$). t-test je pokazao da postoji signifikantna razlika ocjene sljedeće tvrdnje "veliko zadovoljstvo bi mi bilo kada bih lako utjecao(la) na kvalitetu življenja drugih ljudi" ($t=-2.41$, $p=.017$).

Kod svih ostalih varijabli koje ispituju "motivaciju za moći" prema državama razlike nisu statistički signifikantne.

Osim prema državama, testirane su i razlike u stavovima ispitanika glede skupine varijabli "motivacija za moći" s obzirom na spol ispitanika.

Vidjeti tablicu 4: t-test motivacije za moći prema spolu

Signifikantna razlika prema spolu zabilježena je prigodom izjašnjavanja ispitanika na pitanje: "Kada bih dobio priliku za to, bio bih dobar vođa" ($t=2.22$, $p=0.027$). Također, signifikantna razlika vezana je i uz izjavu "Rado planiram i odlučujem što bi drugi ljudi radili" ($t=2.30$, $p=0.023$). Na navedenu izjavu nije se izjasnilo 31,4% muškaraca i 34,8% žena, dok je za navedenu tvrdnju bilo 40,2% muškaraca i 28,9% žena. Na pitanje "Nadam se da ću jednog dana utjecati na druge ljude u svjetskim razmjerima" i t-test ($t=3.69$, $p=0.000$) i hi-kvadrat test ukazuju na signifikantne razlike stavova muškaraca, odnosno žena (hi-kvadrat= 23.69 , $p=0.0001$). Na navedeno pitanje nije se izjasnilo 31,4% muškaraca i 49,8% žena, dok je afirmativan odgovor dalo 53,9% muškaraca i 27,9% žena. Kod izjave "Mislim da bi me veselilo imati vlast nad drugima", također, i t-test ($t=3.32$, $p=0.001$) kao i hi-kvadrat ukazuju na signifikantnu razliku (hi-kvadrat= 14.40 , $p=0.0061$). Na postavljeno pitanje nije se izjasnilo 33,3% muškaraca i 25,4% žena, dok je za navedenu izjavu bilo 30,3% muškaraca i 16,9% žena.

t-testom su analizirane razlike prema državama u stavovima ispitanika s obzirom na varijable iz grupe varijabli pod nazivom "Job description" (DELOO1-DELOO9).

Vidjeti tablicu 5: t-test opisa posla prema državama

Razlike su izmjerene samo kod jedne varijable od ukupno devet analiziranih.

t-test je pokazao da signifikantne razlike između studenata u Hrvatskoj i Sloveniji postoje kod tvrdnje: "Posao bi trebao biti takav da se izvršavaju zadaci koji imaju jasno definiran početak i kraj." ($t=-2.11$, $p=.0036$). Hi-kvadrat analiza je pokazala da je razlika u postotku signifikantna (hi-kvadrat=12.65, $p=.0131$). Naime, 27,5% hrvatskih studenata, odnosno 14,9% slovenskih studenata se u potpunosti slažu s tom tvrdnjom. U stavovima zabilježenim u ostalim varijablama, prigodom ispitivanja grupe varijabli pod nazivom "Job description", ne postoji signifikantna razlika stavova slovenskih i hrvatskih studenata.

Veći broj razlika zabilježen je prigodom ispitivanja razlika u stavovima studenata glede grupe varijabli "Job description", s obzirom na spol.

Vidjeti tablicu 6: t-test opisa posla prema spolu

Rezultati t-testa pokazali su da postoje signifikantne razlike u stavovima muških i ženskih studenata u varijablama DELOO1 "Obvezatno surađivati s ostalima" ($t=-2.78$, $p=0.006$), DELOO8 "Imati mogućnosti zaslužiti si visoko poštovanje svojega nadređenog" ($t=-2.43$, $p=0.016$), DELOO9 "Imati mogućnosti ostvariti dobre rezultate, iako bi drugi bili bolji od Vas" ($t=-2.93$, $p=0.004$), i DELOO10 "Imati suradnike koji su istovremeno i prijatelji" ($t=-2.35$, $p=0.020$). Pri analizi varijable "Obvezatno surađivati s ostalima" 72,6% muškaraca želi u budućnosti raditi u suradnji s drugima (od kojih 21,6% tu želju označuje kao izričitu). Za istu tvrdnju odlučilo se 87,6% studentica (od kojih 26,4% izričito). Hi-kvadrat test (hi-kvadrat=12.73, $p=0.003$), također upućuje na signifikantnu razliku. Varijablom DELOO8 testirala se sklonost ispitanika mogućnosti zasluživanja visokog poštovanja svojeg nadređenog. 81,6% ispitanica željele bi ostvariti poštovanje nadređenoga (od toga, njih 28,4% izrazilo). Muški studenti su se za istu mogućnost odlučili u manjem postotku. Naime, 69,6% studenata je skloni tom nastojanju (od toga, njih 20,6% je izrazilo sklonu). Pri izjašnjavanju za stav "Imati mogućnosti ostvariti dobre rezultate, iako bi drugi bili bolji od Vas" 87,6% žena se potvrdno izjasnilo za navedenu mogućnost (od toga 27,4% žena je izrazilo sklonu navedenoj tvrdnji). Za istu tvrdnju se odlučilo 76,4% muškaraca, od toga 17,6% izrazilo. Hi-kvadrat test je, također, pokazao da signifikantnost razlika (hi-kvadrat = 11.68, $df=0.023$).

t-testom su analizirane varijable "Job motivation" (DELOM1-DELOM9) prema državama. Razlike postoje kod 5 varijabli od ukupno 9.

Vidjeti tablicu 7: t-test motivacije za posao prema državama

t-test je pokazao da signifikantne razlike između studenata u Hrvatskoj i Sloveniji postoje kod ocjene značajnosti da nakon diplomiranja imaju mogućnosti graditi karijeru, a ne samo zaposliti se ($t=-2.37$, $p=.019$). Hi-kvadrat analiza je pokazala da je razlika u postotku signifikantna (hi-kvadrat=10.18, $p=.0375$). Naime, više hrvatskih studenata (51,7%) nego slovenskih (34,4%) s ovom tvrdnjom potpuno slaže. Nadalje, razlike između hrvatskih i slovenskih studenata postoje kod želje za poslom koji bi im omogućio da pomažu drugima ($t=-2.74$, $p=.006$). Hrvatski studenti su se s ovom tvrdnjom potpuno složili u postotku od 30,2%, dok je isti postotak kod slovenskih studenata 16,2%. Hi-kvadrat potvrđuje da je razlika signifikantna ($Hi=15.65$, $p=.0035$). Kod ocjene "Da li želite posao koji je dobro plaćen?" također postoji razlika ($t=-4.27$, $p=.0001$). Potpuno slaganje s tom tvrdnjom hrvatski studenti su izrazili u većem postotku (59,7%) negoli slovenski studenti (33,8%). U ovom slučaju hi-kvadrat također to potvrđuje ($Hi=24.87$, $p=.0001$). Razlika između slovenskih i hrvatskih studenata postoji i kod pitanja koliko se slažu s tim da bi im idealan posao omogućio veliku slobodu planiranju radnog vremena svakog radnog dana ($t=-1.98$, $p=.049$). 32,5% slovenskih studenata se u potpunosti slaže s tim, dok je postotak kod hrvatskih studenata 41,6%, hi-kvadrat iznosi ($hi=11.99$, $p=.0174$). 30,9% hrvatskih studenata se u potpunosti slaže s tvrdnjom da će morati napustiti Osijek nakon diplomiranja, kako bi pronašli posao. 15,6% slovenskih studenata se u potpunosti slaže da će morati napustiti Ljubljani. Hi-kvadrat potvrđuje da je razlika signifikantna (hi-kvadrat=18.07, $p=.0012$). Kod ove tvrdnje t-test iznosi ($t=-2.79$, $p=.006$). U ostalim varijablama kod ispitivanja "Job motivation", njih 4 od ukupno 9, ne postoji signifikantna razlika između slovenskih i hrvatskih studenata.

Osim prema razlikama s obzirom na pripadnost određenoj državi, testirana je i razlika u stavovima studenata glede varijabli "Job motivation" s obzirom na spol.

Vidjeti tablicu 8: t-test motivacije za posao prema spolu

U analizi razlika slovenskih i hrvatskih studenata glede motivacije za posao, s obzirom na spol, t-test je pokazao da razlike u svih devet nezavisnih varijabli nisu signifikantne. Nadalje, promotrene su i razlike ispitanika prema pripadnosti određenoj državi, s obzirom na neke od demografskih varijabli.

Vidjeti tablicu 9: t-test za demografske varijable prema državama

Od demografskih varijabli koje su analizirane t-testom, signifikantne razlike su se pokazale za sljedeće varijable:

Uspjeh u zadnjoj godini srednje škole ($t=-4.80$, $p=.0001$),

Koliko često posjećujete vjerske obrede ($t=-7.67$, $p=.0001$),

Kako biste opisali svoj vjerski osjećaj ($t=10.94$, $p=.0001$).

t-testom je analizirana i razlika u demografskim varijablama anketiranih studenata s obzirom na spol.

Vidjeti tablicu 10 u prilogu: t-test za demografske varijable prema spolu

Razlika postoji i kod godina rođenja, no, ustanovilo se da je jedan ispitanik iz Hrvatske upisao kao godinu rođenja godinu 1950. Kako nisu anketirani ispitanici tih godina, ova razlika je zanemarena.

Razlika je utvrđena samo kod uspjeha postignutog u srednjoj školi ($t=-3.53$, $p=0.001$). I muškarci i žene svoje idealno zapošljavanje nakon školovanja, odnosno nakon vjenčanja, zamišljaju bez signifikantnih razlika.

Pouzdanost podataka

Koeficijenti pouzdanosti za Hrvatsku i Sloveniju po skupinama varijabli:

Motivacija za postignućem $\alpha = 0.7332$

Motivacija za moći $\alpha = 0.8157$

Motivacija za posao $\alpha = 0.6445$

Opis posla $\alpha = 0.7183$

Faktorska analiza

Faktorskom analizom je testirana istraživačka hipoteza da će razlike u stupnju zadovoljenosti potreba ispitanika (s obzirom na uvjete života) utjecati i na njihov odnos prema radu. Analizom komunaliteta varijabli iz skupine varijabli "motivacija za posao" (DELOM1-DELOM9), za ekstrakciju je izabrana Principal - Components Analysis (postotak protumačene varijance = 60%). Također, za sve provedene obrade s pomoću faktorske analize, uporabljena je oblimin rotacija faktora (u svim slučajevima imala je najmanju povezanost faktora). Sve analize su izvršene za ekstrakciju tri faktora. Faktorskom analizom nad podacima za sve hrvatske ispitanike, izdvojila su se tri faktora: I. faktor "Ambicioznost", II. faktor "Pomaganje drugima", III.

faktor "Egzistencijalno pitanje". Za podatke o slovenskim studentima, nakon ekstrakcije i rotacije faktora, također su se izdvojila tri faktora. Prva dva su identična (s malim razlikama) faktorima za podatke o hrvatskim studentima, tj. I. faktor "Ambicioznost", II. faktor "Pomaganje drugima". Međutim, treći faktor, koji se može nazvati "Sloboda u poslu i izvan posla" bitno se razlikuje od trećeg faktora za hrvatske ispitanike.

Vidjeti tablicu 11: faktorska opterećenja za varijable motivacija za posao - Hrvatska i Slovenija (prema državama)

Daljnijim analizama nastojala se utvrditi sličnost, tj. razlika ne samo između hrvatskih i slovenskih studenata nego i između spolnih skupina.

Vidjeti tablicu 12: faktorska opterećenja za varijable motivacija za posao - Hrvatska i Slovenija (prema spolu)

Generalno gledano za sve skupine prvi faktor je moguće označiti imenom "Ambicioznost". Kod svih hrvatskih studenata, kao i kod slovenskih studentica, unutar prvog faktora je negativna vrijednost vezana uz varijablu DELOM9 "Meni je bitno da mi posao omogućuje provođenje puno vremena s mojom obitelji". Prvi faktor kod slovenskih muškaraca, osim varijabli zajedničkih svim prvim faktorima (DELOM1 "Meni je značajno da nakon diplomiranja imam mogućnost graditi karijeru, a ne samo zaposliti se", DELOM2 "Meni je bitno da postanem priznat u svojem području djelovanja", DELOM3 "Meni je bitno da postanem jedan od najboljih u svom području djelovanja") čini i varijabla DELOM5 "Želim posao koji je dobro plaćen".

Drugi faktor je također za sve promatrane skupine moguće označiti jednim imenom "Pomaganje drugima". Naravno, unutar pojedinih skupina neke od varijabli koje čine drugi faktor za pojedine grupe ispitanika upućuju na dodatne sklonosti unutar drugog faktora.

Naime, varijabla DELOM4 "Želim posao koji bi mi omogućio da pomazem drugima" je zastupljena u drugom faktoru svih promatranih skupina. Varijabla DELOM7 "Moja karijera će možda zahtijevati i neplaćene aktivnosti u poslu i duga putovanja" nije zastupljena samo u drugom faktoru slovenskih žena. Kod slovenskih žena, drugi faktor još tvore varijable DELOM8 "Očekujem, da ću nakon diplomiranja morati napustiti Ljubljanu, kako bih pronašla posao" i DELOM9 "Meni je bitno da mi posao omogućuje provođenje puno vremena s mojom obitelji". Jedino slovenski muškarci u okviru drugog faktora imaju

varijablu DELOM5 "Želim posao koji je dobro plaćen."

Treći faktor bi se za gotovo sve skupine ispitanika mogao nazvati "Egzistencija". Slovenski muškarci u okviru trećeg faktora imaju varijable DELOM6 "Idealan posao bi mi omogućio veliku slobodu pri planiranju radnog vremena svakog dana gdje bih smjesta odlučio što ću danas raditi", DELOM8 "Očekujem da ću nakon diplomiranja morati napustiti Ljubljano kako bih pronašao posao." i DELOM9 "Meni je bitno da mi posao omogućuje provođenje puno vremena s mojom obitelji". Jedino slovenski muškarci u okviru trećeg faktora nemaju uključenu varijablu DELOM5 "Želim posao koji je dobro plaćen." Slovenske žene, osim varijable DELOM5, u trećem faktoru uključuju i negativne vrijednosti uz varijable DELOM7 "Moja će karijera možda zahtijevati i neplaćene aktivnosti u poslu i duga putovanja", i DELOM8 "Očekujem da ću nakon diplomiranja morati napustiti Ljubljano, kako bih pronašla posao." Hrvatski muškarci u okviru trećeg faktora sadrže samo dvije varijable DELOM5 "Želim posao koji je dobro plaćen" i DELOM6 "Idealan posao bi mi omogućio veliku slobodu pri planiranju radnog vremena svakog dana gdje bih smjesta odlučio što ću danas raditi". Hrvatske žene, osim varijable DELOM5, u okviru trećeg faktora imaju varijable DELOM2 "Meni je bitno da postanem priznat u svojem području djelovanja", DELOM8 "Očekujem da ću nakon diplomiranja morati napustiti Osijek, kako bih pronašla posao." i DELOM9 "Meni je bitno da mi posao omogućuje provođenje puno vremena s mojom obitelji."

Analiza varijance

Analizom varijance ispitalo se da li su razlike za državu i spol po izabranim varijablama značajne. Varijable koje su uvrštene u analizu su: "motivacija za posao" (DELOM1-DELOM9), "opis posla" (DELOO1-DELOO11), "motivacija za moći" (MOC1-MOC20), "motivacija za postignućem" (CILJ1-CILJ23). Za svaku skupinu navedenih varijabli izračunate su prosječne vrijednosti svakog ispitanika. Na taj način kreirane su četiri nove varijable, odnosno četiri vektor stupca. Testiranje je izvršeno na razini značajnosti od 5%, za uzorak veličine $N=303$. Rezultati analize varijance su sljedeći:

Motivacija za posao

Vidjeti tablicu 13: Analiza varijance za prosječnu vrijednost skupine varijabli "motivacija za posao" (DELOM1-DELOM9), s obzirom na spol i državu

Iz tablice se može zaključiti da dva faktora zajedno (spol i država zajedno) pokazuju statistički značajan efekt ($F(2,299)=8.418$). Zatim, F je značajan za državu $F(1,299)=16.089$, a razlike nisu značajne za spol i za interakciju države i spola.

Opis posla

Vidjeti tablicu 14: Analiza varijance za prosječnu vrijednost skupine varijabli "opis posla" (DELOO1-DELOO11), s obzirom na spol i državu

Razlike su značajne samo prema spolu ($F(1,299)=5.004$).

Motivacija za moći

Vidjeti tablicu 15: Analiza varijance za prosječnu vrijednost grupe varijabli "motivacija za moći" (MOC1-MOC21), s obzirom na spol i državu

U ovom slučaju testiranje je pokazalo da ne postoje statistički značajni efekti.

Motivacija za postignućem

Vidjeti tablicu 16: Analiza varijance za prosječnu vrijednost skupine varijabli "motivacija za postignućem" (CILJ1-CILJ23), s obzirom na spol i državu

U ovom slučaju, kao i u prethodnom, testiranje je pokazalo da ne postoje statistički značajni efekti.

Zaključak

t-testom je izmjeren veći broj značajnih razlika u stavovima studenata različitih država negoli u stavovima studenata različitog spola. Primjerice, od 23 analizirane varijable u skupini varijabli "motivacija za postignućem", na 11 varijabli je, t-testom i hi-kvadrat testom, utvrđena značajna razlika u stavovima studenata dviju susjednih država - Hrvatske i Slovenije. Ista skupina varijabli, testirana t-testom radi utvrđivanja značajnih razlika u stavovima ispitanika glede pripadnosti spolnoj skupini, rezultirala je sa samo 4 značajne razlike. Testiranjem varijabli koje ispituju "motivaciju za moći" prema državama, statistički značajne razlike su se utvrdile na 7 varijabli. Osim prema državama, testirane su i razlike u stavovima ispitanika glede skupine varijabli "motivacija za moći" s obzirom na spol ispitanika. Tu su utvrđene 4 značajne razlike. U skupini varijabli "opis posla" s obzirom na pripadnost državi utvrđena je samo jedna značajna razlika, dok su s obzirom na spolnu kategoriju utvrđene 4 značajne razlike. t-test analizom skupine varijabli "motivacija za posao"

utvrđeno je (od 9 analiziranih varijabli) 5 signifikantnih razlika s obzirom na pripadnost ispitanika državi, dok s obzirom na spolnu skupinu nije utvrđena niti jedna.

Faktorska analiza pokazuje da varijable koje se odnose na "motivaciju za posao" tvore 3 faktora za svaku od promatranih zemalja. Prva dva faktora su jednaka za obje zemlje (I. faktor "ambicioznost", II. faktor "pomaganje drugima"). Treći faktor za hrvatske

ispitanike označuje probleme "egzistencije", dok za slovenske ispitanike "slobodu na poslu i izvan posla".

Analizom varijance prosječne varijable skupine varijabli "motivacija za posao", države i spola, može se zaključiti da dva faktora zajedno (spol i država zajedno) pokazuju statistički signifikantan glavni efekt ($F(2,299)=8.418$). Također, F je signifikantan za državu ($F(1,299)=16,089$), a razlike nisu signifikantne za spol i za interakciju države i spola.

LITERATURA

Mason, K.O. and Lu, Y. (1988): Attitudes toward women's familial roles: Changes in the United States, 1977-1985. *Gender and Society*, 2, 39-57.

Morinaga, Y., Frieze, I. H., and Ferligoj, A. (1993): Career plans and gender-role attitudes of college students in the United States, Japan, and Slovenia. *Sex Roles*, 29, 317-334.

Office of Statistics. (1991): *Statistical Yearbook Zagreb: Republic of Croatia*

Office of Statistics. (1992): *Statistical Yearbook Ljubljana: Republic of Slovenia*.

O'Neil, J. M., Egan, J., Owen, S. V., and Murry, V. M. (1993): The gender role journey measure scale: Scale development and psychometric evaluation. *Sex Roles*, 28, 167-185.

Prašnikar, J. (1994): *Drobno gospodarstvo v Sloveniji (Small enterprises in Slovenia)*. Ljubljana: Faculty of Economics.

Powell, S. R., and Yanico, B. J. (1991): A multimethod attitude study about women's roles and issues. *Psychology of Women Quarterly*, 15, 97-101.

Seginer, R., Karayanni, M. and Mar'i, M. M. (1990): Adolescents' attitudes toward women's roles. *Psychology of Women Quarterly*, 14, 119-133.

Spence, J. T. and Helmreich, R. (1972): The Attitudes Toward Women Scale: An objective instrument to measure attitudes toward the rights and roles of women in contemporary society. *Catalog of Selected Documents in Psychology*, 2, 66. (Ms. No. 153).

Villemez, W. J. and Touhey, J. C. (1977): A measure of individual differences in sex-typing and sex-discrimination: The "macho" scale. *Psychological Reports*, 41, 411-415.

Wilkie, J. R. (1993): Changes in U.S. men's attitudes toward the family provider role, 1972-1989. *Gender&Society*, 7, 261-279.

Tablica 1: t-test motivacije za postignućem prema državama

ACHIEVEMENT MOTIVATION	M	M	SD	SD	t	p
CILJ1-CILJ23	HR	SLO	HR	SLO	test	
CILJ1 Meni je važno da najbolje što mogu uradim sve čega se prihvatim, čak ako takve ljude u mom okruženju ne cijene previše.	3.7987	3.7727	1.084	0.672	-0.25*	0.803
CILJ2 U tome da sve uradim najbolje što mogu, nalazim zadovoljstvo.	4.1477	4.2273	0.989	0.672	0.82*	0.415
CILJ3 Dobro uradeni posao donosi zadovoljstvo.	4.4966	4.7662	1.050	0.425	2.91	0.004
CILJ4 Zadovoljan (zadovoljna) sam ako mi stvari idu bolje od ruke nego što su mi išle prije.	4.5302	4.702	0.976	0.492	2.13	0.034
CILJ5 Rado napomo radim.	2.9060	3.1623	0.888	0.820	2.61	0.010
CILJ6 Što god započnem, uvijek me raduje ako postajem sve bolji (bolja) u tome.	4.3356	4.4675	0.898	0.596	1.50*	0.134
CILJ7 Radije bih počeo(la) poslove pri kojima se osjećam samosvjesno i oslobođeno, nego poslove koji su zahtjevni i predstavljaju izazov.	3.1611	2.9026	1.040	0.969	-2.24	0.026
CILJ8 Kada skupina, kojoj ja pripadam, nešto planira, radije bih sve vodio(la) sam(a) negoli pomagao(la) i prepustio(la) organizaciju nekom drugom.	2.9128	2.8571	1.202	0.903	-0.45*	0.650
CILJ9 Radije bih učio(la) jednostavne zabavne igre nego zahtjevnije misaone igre.	2.4497	2.4870	0.983	0.887	0.35*	0.729
CILJ10 Ako mi nešto ne ide od ruke, radije se trudim toliko vremena, dok to ne savladam, nego da se prihvatim nečeg što mi ide bolje od ruke.	3.2416	3.3442	1.082	0.881	0.90*	0.367
CILJ11 Kada se jednom nečega prihvatim, ustrajem do kraja.	3.6376	3.5844	0.953	0.830	-0.52*	0.605
CILJ12 Radije se bavim stvarima koje zahtijevaju veliku spretnost.	3.1208	3.2338	0.993	0.823	1.08*	0.283
CILJ13 Često se bolje bavim stvarima za koje nisam uvjeren(a) da ću ih lako obaviti, negoli stvarima za koje vjerujem da ću ih lako obaviti.	3.0671	2.6688	1.024	0.864	-3.65	0.0001
CILJ14 Rado sam sve vrijeme zaposlen(a) nečim.	3.3289	3.8766	1.099	1.044	4.45	0.0001
CILJ15 Više se trudim ako se natječem s nekim.	3.8121	3.7273	1.199	1.024	-0.66*	0.509
CILJ16 Veseli me ako se s natječem s nekim.	3.5705	3.2992	1.123	1.090	-2.19	0.029
CILJ17 Smeta me ako nešto drugima ide bolje od ruke.	2.6376	3.0584	1.248	1.024	3.20	0.002
CILJ18 Meni je bitno, da mi zadani nalog ide bolje od ruke negoli drugima.	2.9799	3.1948	1.182	1.042	1.68*	0.095
CILJ19 Mislim da je u poslu i u igrama značajno pobjeđivati.	3.5101	2.8831	1.287	1.114	-4.53	0.0001
CILJ20 Kada se naučim raditi nešto posebno, jedinstveno, dobijem osjećaj zadovoljstva.	4.4295	4.4481	0.939	0.637	0.20*	0.841
CILJ21 S pridobivanjem znanja i spretnosti (vještina), osjećam da ću u budućnosti biti uspješniji (uspješnija).	4.3356	4.3831	0.882	0.639	0.54*	0.539
CILJ22 Rado se razvijam na temelju proteklih iskustava i djela.	4.2685	4.1104	0.684	0.589	-2.15	0.032
CILJ 23 Zadovoljan(na) sam kada mi stvari vidno idu bolje od ruke.	4.3289	4.1429	0.850	0.753	-2.01	0.045

Tablica 2: t-test motivacije za postignućem prema spolu

Varijabla	Muški studenti		Ženski studenti		Separate Variance Estimate	
	aritmetička sredina	standardna devijacija	aritmetička sredina	standardna devijacija	t-test	2-tail Probabiliti
CILJ1 Meni je važno da najbolje što mogu uradim sve čega se prihvatim, čak ako takve ljude u mom okruženju ne cijene previše.	3.8039	0.890	3.7761	0.903	0.26	0.798
CILJ2 U tome da sve uradim najbolje što mogu, nalazim zadovoljstvo.	4.0686	0.978	4.2488	0.760	-1.63	0.105
CILJ3 Dobro uradeni posao donosi zadovoljstvo.	4.6176	0.732	4.6418	0.843	-0.26	0.797
CILJ4 Zadovoljan (zadovoljna) sam ako mi stvari idu bolje od ruke nego što su mi išle prije.	4.5000	0.865	4.6915	0.717	-1.93	0.056
CILJ5 Rado napomo radim.	2.8431	0.898	3.1343	0.829	-2.74	0.007
CILJ6 Što god započnem, uvijek me raduje ako postajem sve bolji (bolja) u tome.	4.2059	0.948	4.5025	0.625	-2.86	0.005
CILJ7 Radije bih počeo(la) poslove pri kojima se osjećam samosvjesno i oslobođeno, nego poslove koji su zahtjevni i predstavljaju izazov.	2.9314	1.092	3.0796	0.966	-1.16	0.248
CILJ8 Kada skupina, kojoj ja pripadam, nešto planira, radije bih sve vodio(la) sam(a) negoli pomagao(la) i prepustio(la) organizaciju nekom drugom.	3.0490	1.138	2.8010	1.010	1.86	0.064
CILJ9 Radije bih učio(la) jednostavne zabavne igre nego zahtjevne misaone igre.	2.3922	0.966	2.5075	0.917	-1.00	0.319
CILJ10 Ako mi nešto ne ide od ruke, radije se trudim toliko vremena, dok to ne savladam, nego da se prihvatim nečeg što mi ide bolje od ruke.	3.2157	1.021	3.3333	0.966	-0.97	0.336
CILJ11 Kada se jednom nečega prihvatim, ustrajem do kraja.	3.5098	0.931	3.6617	0.869	-1.37	0.172
CILJ12 Radije se bavim stvarima koje zahtijevaju veliku spretnost.	3.0980	0.960	3.2189	0.884	-1.06	0.289
CILJ13 Često se bolje bavim stvarima za koje nisam uvjeren(a) da ću ih lako obaviti, negoli stvarima za koje vjerujem da ću ih lako obaviti.	2.9608	1.033	2.8159	0.928	1.19	0.235
CILJ14 Rado sam sve vrijeme zaposlen(a) nečim.	3.4510	1.157	3.6866	1.071	-1.72	0.088
CILJ15 Više se trudim ako se natječem s nekim.	3.8235	1.206	3.7413	1.064	0.58	0.561
CILJ16 Veseli me ako se natječem s nekim.	3.6471	1.140	3.3184	1.085	2.41	0.017
CILJ17 Smeta me ako nešto drugima ide bolje od ruke.	2.8627	1.211	2.8458	1.132	0.12	0.906
CILJ18 Meni je bitno da mi zadani nalog ide bolje od ruke negoli drugima.	3.1078	1.089	3.0796	1.133	0.21	0.834
CILJ19 Mislim da je u poslu i u igrama značajno pobjeđivati.	3.4706	1.232	3.0498	1.224	2.82	0.005
CILJ20 Kada se naučim raditi nešto posebno, jedinstveno, dobijem osjećaj zadovoljstva.	4.3431	0.850	4.4876	0.769	-1.44	0.151
CILJ21 S pridobivanjem znanja i spretnosti (vještina), osjećam da ću u budućnosti biti uspješniji (uspješnija).	4.3137	0.844	4.3831	0.726	-0.71	0.480
CILJ22 Rado se razvijam na temelju proteklih iskustava i djela.	4.2451	0.696	4.1592	0.612	1.06	0.292
CILJ23 Zadovoljan(na) sam kada mi stvari vidno idu bolje od ruke.	4.1275	0.897	4.2886	0.753	-1.56	0.121

Tablica 3: *t*-test motivacije za moći prema državama

POWER MOTIVATION MOC1-MOC20	M HR	M SLO	SD HR	SD SLO	t test	p
MOC1 Kada bih dobio (dobila) priliku za to, bio (bila) bih dobar vođa (tj. dobro bih vodio (vodila) ljude).	3.4899	3.5065	1.050	0.902	0.15*	0.883
MOC2 Rado planiram i odlučujem što bi drugi ljudi radili.	2.7589	3.2338	1.143	1.008	3.83	0.0001
MOC3 Na velikim skupovima nisam rado u središtu pozornosti.	3.5705	3.3506	0.995	1.032	-1.89*	0.060
MOC4 Rado bih radio (radila) nešto značajno, da bi me ljudi poštovali.	3.9128	4.0519	0.892	0.739	1.48*	0.141
MOC5 U životu nije značajno zauzimati važne položaje.	2.7987	3.1039	1.090	1.109	2.42	0.016
MOC6 Drago mi je kada vidim da mi ljudi dolaze po savjete.	4.1141	4.0390	0.801	0.774	-0.83*	0.408
MOC7 U tome da utjecem na druge ljude, nalazim zadovoljstvo.	3.4966	3.4805	1.011	0.958	-0.14*	0.887
MOC8 Vesele me rasprave s drugima, u kojima bih ih uvjerio (uvjerila) da sam u pravu.	3.7517	3.3766	1.033	0.964	-3.27	0.001
MOC9 Volim imati nadzor nad događajima u svojoj okolini.	3.8322	3.8831	0.940	0.870	0.49*	0.625
MOC10 Volio (voljela) bih da moje ideje pomažu ljudima.	4.4295	4.3182	0.710	0.602	-1.47*	0.142
MOC11 Nadam se da ću jednog dana utjecati na ljude u svjetskim razmjerima.	3.3893	3.1169	1.025	1.029	-2.31	0.022
MOC12 Mislim da bi me veselilo imati vlast nad drugima.	2.6846	2.5260	1.163	1.167	-1.18*	0.237
MOC13 Rado zapovijedam i brinem se da sve teče normalno.	2.9530	3.0065	1.086	1.026	0.44*	0.660
MOC14 Želim biti značajna osoba u svojoj zajednici.	3.6644	3.4805	1.017	0.915	-1.62*	0.105
MOC15 Osobito me brine da li će sljedeće generacije živjeti u lošijem svijetu od sadašnjega.	3.8054	3.2597	0.998	1.119	-4.47	0.0001
MOC16 Voljela (volio) bih da mi se dive zbog mojih dostignuća.	3.6644	3.8442	1.024	0.715	1.74*	0.083
MOC17 Mislim da sam u svojoj skupini obično ja vođa.	2.6980	2.7208	1.089	0.897	0.20*	0.843
MOC18 Vrlo se brinem za dobrobit (blagostanje) drugih.	3.4765	3.0325	0.927	0.851	-4.34	0.0001
MOC19 Ako moji znanci pokušavaju riješiti kakav problem, ja ne mogu drugačije, nego li im ponuditi korisne savjete.	3.8322	3.6753	0.865	0.862	-1.58*	0.115
MOC20 Veliko zadovoljstvo bi mi bilo, kada bih lako utjecao (utjecala) na kvalitetu življenja drugih ljudi.	3.8859	3.6429	0.889	0.868	-2.41	0.017

Tablica 4: t-test motivacije za moći prema spolu

Varijabla	Muški studenti		Ženski studenti		Separate Variance Estimate	
	aritmetička sredina	standardna devijacija	aritmetička sredina	standardna devijacija	t-test	2-Tail Probabiliti
MOC1 Kada bih dobio (dobila) priliku za to, bio (bila) bih dobar vođa (tj. dobro bih vodio (vodila) ljude).	3.6765	1.016	3.4080	0.945	2.22	0.027
MOC2 Rado planiram i odlučujem što bi drugi ljudi radili.	3.2059	1.129	2.8955	1.074	2.30	0.023
MOC3 Na velikim skupovima nisam rado u središtu pozornosti.	3.3529	1.105	3.5124	0.970	-1.24	0.218
MOC4 Rado bih radio (radila) nešto značajno, da bi me ljudi poštovali.	4.0588	0.865	3.9453	0.795	1.11	0.269
MOC5 U životu nije značajno zauzimati važne položaje.	2.8725	1.149	2.9950	1.089	-0.89	0.373
MOC6 Drago mi je kada vidim da mi ljudi dolaze po savjete.	4.1176	0.775	4.0547	0.795	0.66	0.509
MOC7 U tome da utječem na druge ljude, nalazim zadovoljstvo.	3.6176	1.044	3.4229	0.946	1.58	0.115
MOC8 Vesele me rasprave s drugima, u kojima bih ih uvjerio (uvjerila) da sam u pravu.	3.6176	1.005	3.5323	1.020	0.69	0.488
MOC9 Volim imati nadzor nad događajima u svojoj okolini.	3.8627	0.923	3.8557	0.897	0.06	0.950
MOC10 Volio (voljela) bih da moje ideje pomažu ljudima.	4.3431	0.764	4.3881	0.599	-0.52	0.605
MOC11 Nadam se da ću jednog dana utjecati na ljude u svjetskim razmjerima.	3.5686	1.121	3.0896	0.950	3.69	0.000
MOC12 Mislim da bi me veselilo imati vlast nad drugima.	2.9216	1.224	2.4428	1.104	3.32	0.001
MOC13 Rado zapovijedam i brinem se da sve teče normalno.	3.1078	1.107	2.9154	1.024	1.47	0.144
MOC14 Želim biti značajna osoba u svojoj zajednici.	3.6961	1.106	3.5075	0.917	1.48	0.140
MOC15 Osobito me brine da li će sljedeće generacije živjeti u lošijem svijetu od sadašnjega.	3.4020	1.261	3.5920	0.996	-1.33	0.186
MOC16 Voljela (volio) bih da mi se dive zbog mojih dostignuća.	3.7745	0.974	3.7463	0.860	0.25	0.805
MOC17 Mislim da sam u svojoj skupini obično ja vođa.	2.8039	0.995	2.6617	0.992	1.18	0.241
MOC18 Vrlo se brinem za dobrobit (blagostanje) drugih.	3.1765	1.085	3.2886	0.816	-0.92	0.359
MOC19 Ako moji znanci pokušavaju riješiti kakav problem, ja ne mogu drugačije, negoli im ponuditi korisne savjete.	3.7157	0.969	3.7711	0.811	-0.50	0.620
MOC20 Veliko zadovoljstvo bi mi bilo kada bih lako utjecao (utjecala) na kvalitetu življenja drugih ljudi.	3.7941	1.028	3.7463	0.806	0.41	0.682

Tablica 5: *t-test opisa posla prema državama*

JOB DESCRIPTION	M HR	M SLO	SD HR	SD SLO	t test	p
DELOO1 Imati mogućnost surađivati s ostalima.	4.0067	4.0260	0.749	0.827	0.21*	0.831
DELOO2 Samostalno odlučivati o tome kako obavljati svoj posao.	4.1074	4.1429	0.659	0.812	0.42*	0.676
DELOO3 Izvršavati zadatke koji imaju jasno vidljiv početak i kraj.	3.9530	3.7532	0.873	0.770	-2.11	0.036
DELOO4 Imati posao koji omogućuje uporabu Vaših različitih sposobnosti.	4.3758	4.4935	0.683	0.502	1.71*	0.089
DELOO5 Rezultatima posla značajno utjecati na živote i blagostanje drugih.	3.7987	3.7857	0.846	0.714	-0.14*	0.886
DELOO6 Imati nadređene i suradnike koji bi Vam dali na znanje koliko dobro obavljate svoj posao.	3.6644	3.7013	1.031	0.901	0.33*	0.741
DELOO7 Imati posao na kojem biste u svakom trenutku znali koliko ga dobro obavljate (iz samog rada, mimo izjava suradnika i nadređenih).	4.1812	4.0260	0.754	0.741	-1.81*	0.072
DELOO8 Imati mogućnosti zaslužiti si visoko poštovanje svojega nadređenog.	4.0268	3.8961	0.893	0.826	-1.32*	0.187
DELOO9 Imati mogućnosti ostvariti dobre rezultate, iako bi drugi bili bolji od Vas.	3.9463	4.0909	0.845	0.699	1.62*	0.106
DELOO10 Imati suradnike koji su istovremeno i prijatelji.	4.4899	4.5195	0.703	0.585	0.40*	0.692
DELOO11 Imati mogućnost planiranja i odlučivanja što će raditi drugi.	3.2685	3.4091	0.913	0.829	1.40*	0.162

Tablica 6: *t-test opisa posla prema spolu*

Varijabla	Muški studenti		Ženski studenti		Separate Variance Estimate	
	aritmetička sredina	standardna devijacija	aritmetička sredina	standardna devijacija	t-test	2-Tail Probabiliti
DELOO1 Obvezatno surađivati s ostalima.	3.8235	0.938	4.1144	0.680	-2.78	0.006
DELOO2 Samostalno odlučivati o tome kako obavljati svoj posao.	4.1078	0.782	4.1343	0.719	-0.29	0.775
DELOO3 Izvršavati zadatke koji imaju jasno vidljiv početak i kraj.	3.8333	0.924	3.8607	0.775	-0.26	0.798
DELOO4 Imati posla koji omogućuje uporabu Vaših različitih sposobnosti.	4.3529	0.574	4.4776	0.609	-1.75	0.082
DELOO5 Rezultatima posla značajno utjecati na živote i blagostanje drugih.	3.8529	0.861	3.7612	0.737	0.92	0.359
DELOO6 Imati nadređene i suradnike koji bi Vam dali na znanje koliko dobro obavljate svoj posao.	3.6275	1.024	3.7114	0.936	-0.69	0.488
DELOO7 Imati posao na kojem biste u svakom trenutku znali koliko ga dobro obavljate (iz samog rada, mimo izjava suradnika i nadređenih).	4.0392	0.765	4.1343	0.726	-1.01	0.312
DELOO8 Imati mogućnosti zaslužiti si visoko poštovanje svojega nadređenog.	3.7843	0.940	4.0498	0.805	-2.43	0.016
DELOO9 Imati mogućnosti ostvariti dobre rezultate, iako bi drugi bili bolji od Vas.	3.8235	0.895	4.1194	0.690	-2.93	0.004
DELOO10 Imati suradnike koji su istovremeno i prijatelji.	4.3725	0.757	4.5721	0.571	-2.35	0.020
DELOO11 Imati mogućnost planiranja i odlučivanja što će raditi drugi.	3.4216	0.884	3.2985	0.866	1.15	0.250

Tablica 7: t-test motivacije za posao prema državama

JOB MOTIVATION	M	M	SD	SD	t	p
DELOM1-DELOM9	HR	SLO	HR	SLO	test	
DELOM1 Meni je značajno da nakon diplomiranja imam mogućnost graditi karijeru, a ne samo zaposliti se.	4.2953	4.0519	0.904	0.884	-2.37	0.019
DELOM2 Meni je bitno da postanem priznat (priznata) u svojem području djelovanja.	4.0671	4.0065	0.494	0.859	-0.58*	0.561
DELOM3 Meni je bitno da postanem jedan (jedna) od najboljih u svojem području djelovanja.	3.7450	3.6234	0.981	0.984	-1.08*	0.282
DELOM4 Želim posao koji bi mi omogućio da pomazem drugima.	4.0067	3.7403	0.858	0.831	-2.74	0.006
DELOM5 Želim posao koji je dobro plaćen.	4.4899	4.1104	0.750	0.797	-4.27	0.0001
DELOM6 Idealan posao bi mi omogućio veliku slobodu pri planiranju radnog vremena svakog dana gdje bih smjesta odlučio (odlučila) što ću danas uraditi.	4.2349	4.0455	0.800	0.866	-1.98	0.049
DELOM7 Moja će karijera možda zahtijevati i neplaćene aktivnosti u poslu i duga putovanja.	3.9128	3.7792	0.869	0.786	-1.40*	0.162
DELOM8 Očekujem da ću nakon diplomiranja morati napustiti Osijek kako bih pronašao (pronašla) posao.	3.5436	3.1558	1.287	1.127	-2.79	0.006
DELOM9 Meni je bitno da mi posao omogućuje provođenje puno vremena s mojom obitelji	3.6510	3.5844	1.000	0.948	-0.59*	0.552

Tablica 8: t-test motivacije za posao prema spolu

Varijabla	Muški studenti		Ženski studenti		Separate Variance Estimate	
	aritmetička sredina	standardna devijacija	aritmetička sredina	standardna devijacija	t-test	2-Tail Probabiliti
DELOM1 Meni je značajno da nakon diplomiranja imam mogućnost graditi karijeru, a ne samo zaposliti se.	4.0392	1.052	4.2388	0.808	-1.68	0.095
DELOM2 Meni je bitno da postanem priznat (priznata) u svojem području djelovanja.	3.9412	0.953	4.0846	0.876	-1.27	0.205
DELOM3 Meni je bitno da postanem jedan (jedna) od najboljih u svojem području djelovanja.	3.6863	1.062	3.6816	0.942	0.04	0.970
DELOM4 Želim posao koji bi mi omogućio da pomazem drugima.	3.8039	1.015	3.9055	0.759	-0.89	0.374
DELOM5 Želim posao koji je dobro plaćen.	4.3922	0.822	4.2488	0.780	1.46	0.146
DELOM6 Idealan posao bi mi omogućio veliku slobodu pri planiranju radnog vremena svakog dana gdje bih smjesta odlučio (odlučila) što ću danas uraditi.	4.1863	0.941	4.1144	0.782	0.66	0.508
DELOM7 Moja će karijera možda zahtijevati i neplaćene aktivnosti u poslu i duga putovanja.	3.7941	0.978	3.8706	0.744	-0.69	0.488
DELOM8 Očekujem da ću nakon diplomiranja morati napustiti Osijek kako bih pronašao (pronašla) posao.	3.3824	1.251	3.3284	1.209	0.36	0.720
DELOM9 Meni je bitno da mi posao omogućuje provođenje puno vremena s mojom obitelji	3.4902	1.051	3.6816	0.926	-1.56	0.121

Tablica 9: t-test za demografske varijable prema državama

DEMOGRAFSKA PITANJA	M	M	SD	SD	t	p
DEMI...	HR	SLO	HR	SLO	test	
DEMI Godina rođenja	1974.6	1974.0	2.117	0.836	-3.18	0.002
DEM6 Kako zamišljate svoje idealno zapošljavanje po završetku školovanja.	1.2685	1.2468	0.528	0.575	-0.34*	0.732
DEM7 Kako zamišljate svoje idealno zapošljavanje nakon vjenčanja.	1.3624	1.3182	0.560	0.580	-0.68*	0.500
USPJEH Uspjeh u zadnjoj godini srednje škole:	3.3624	2.9675	0.649	0.779	-4.80	0.0001
DEM8 Izobrazba oca.	3.1946	3.0455	0.890	1.062	-1.33*	0.186
DEM9 Izobrazba majke.	2.7919	2.8831	1.054	1.090	0.74*	0.460
DEM15 Koliko često posjećujete vjerske obrede.	3.3691	2.1883	1.291	1.390	-7.67	0.0001
DEM16 Kako biste opisali svoj vjerski osjećaj.	2.3758	3.4286	0.740	0.928	10.94	0.0001

Tablica 10 u prilogu: t-test za demografske varijable prema spolu

Varijabla	Muški studenti		Ženski studenti		Separate Variance Estimate	
	aritmetička sredina	standardna devijacija	aritmetička sredina	standardna devijacija	t-test	2-Tail Probabiliti
DEMI Godina rođenja	1974.08	2.582	1974.43	0.759	-1.34	0.184
DEM6 Kako zamišljate svoje idealno zapošljavanje po završetku školovanja.	1.3431	0.637	1.2139	0.499	1.79	0.075
DEM7 Kako zamišljate svoje idealno zapošljavanje nakon vjenčanja.	1.4314	0.637	1.2935	0.528	1.88	0.062
USPJEH Uspjeh u zadnjoj godini srednje škole:	2.9510	0.750	3.2687	0.719	-3.53	0.001
DEM8 Izobrazba oca.	3.2353	0.869	3.0597	1.033	1.56	0.121
DEM9 Izobrazba majke.	2.8824	1.046	2.8159	1.087	0.52	0.607
DEM15 Koliko često obavljate vjerske obrede.	2.7157	1.451	2.7960	1.474	-0.45	0.651
DEM16 Kako biste opisali svoja vjerska osjećanja.	2.9902	0.980	2.8706	0.997	1.00	0.320

Tablica 11: faktorska opterećenja za varijable motivacija za posao - Hrvatska i Slovenija (prema državama)

Varijable	HRVATSKA			SLOVENIJA		
	I	II	III	I	II	III
DELOM1 Meni je značajno da nakon diplomiranja imam mogućnost graditi karijeru, a ne samo zaposliti se.	.76	-	-	.80	-	-
DELOM2 Meni je bitno da postanem priznat (priznata) u svojem području djelovanja.	.85	-	.41	.86	-	-
DELOM3 Meni je bitno da postanem jedan (jedna) od najboljih u svojem području djelovanja.	.85	-	-	.86	-	-
DELOM4 Želim posao koji bi mi omogućio da pomazem drugima.	-	.81	-	-	.62	.48
DELOM5 Želim posao koji je dobro plaćen.	-	-	.77	.56	-.42	.37
DELOM6 Idealan posao bi mi omogućio veliku slobodu pri planiranju radnog vremena svakog dana gdje bih smjestio odlučio (odlučila) što ću danas uraditi.	-	.46	.59	-	-	.63
DELOM7 Moja će karijera možda zahtijevati i neplaćene aktivnosti u poslu i duga putovanja.	-	.72	-	-	.78	-
DELOM8 Očekujem da ću nakon diplomiranja morati napustiti Osijek kako bih pronašao (pronašla) posao.	-	-	.62	-	.56	-
DELOM9 Meni je bitno da mi posao omogućuje provođenje puno vremena s mojom obitelji	-.45	.51	-	-3.0	-	.61
EIGENVALUE	2.9	1.6	1.0	2.7	1.6	1.2

Tablica 12: faktorska opterećenja za varijable motivacija za posao - Hrvatska i Slovenija (prema spolu)

Varijabla	HRVATSKA						SLOVENIJA					
	Ž I	Ž II	Ž III	M I	M II	M III	Ž I	Ž II	Ž III	M I	M II	M III
1-9	1	II	III	1	II	III	1	II	III	1	II	III
DELOM 1	.80	-	-	.70	-	-	.81	-	-	.77	-	-
DELOM 2	.82	-	.41	.80	-	-	.88	-	-	.83	-	-
DELOM 3	.84	-	-	.78	-	-	.87	-	-	.84	-	-
DELOM 4	-	.83	-	-	.76	-	-	.77	-	-	.78	-
DELOM 5	-	-	.68	-	-	-.86	.53	-	.48	.58	-.62	-
DELOM 6	-	.51	-	-	-	-.79	-	.48	-	-	-	.80
DELOM 7	-	.77	-	-	.79	-	-	-	-.78	-	.84	-
DELOM 8	-	-	.76	.55	-	-	-	.47	-.55	-	-	.57
DELOM 9	-.38	-	.51	-6.1	.49	-	-.38	.48	-	-	-	.55
EIGEN VALUE	2.9	1.5	1.2	3.0	1.8	1.0	2.8	1.4	1.2	2.5	2.0	1.3

Tablica 13: Analiza varijance za prosječnu vrijednost skupine varijabli "motivacija za posao" (DELOM1-DELOM9), s obzirom na spol i državu

IZVOR VARIJACIJA	ST. SLOBODE	F	SIGNIF. F
SPOL I DRŽAVA ZAJEDNO	2	8.418	.000
SPOL	1	1.981	.160
DRŽAVA	1	16.089	.000
INTERAKCIJA SPOL I DRŽAVA	1	.000	.997

Tablica 14: Analiza varijance za prosječnu vrijednost skupine varijabli "opis posla" (DELOO1-DELOO11), s obzirom na spol i državu

IZVOR VARIJACIJA	ST. SLOBODE	F	SIGNIF. F
SPOL I DRŽAVA ZAJEDNO	2	2.503	.084
SPOL	1	5.004	.026
DRŽAVA	1	0.067	.797
INTERAKCIJA SPOL I DRŽAVA	1	.169	.681

Tablica 15: Analiza varijance za prosječnu vrijednost skupine varijabli "motivacija za moći" (MOC1-MOC21), s obzirom na spol i državu

IZVOR VARIJACIJA	ST. SLOBODE	F	SIGNIF. F
SPOL I DRŽAVA ZAJEDNO	2	2.284	.104
SPOL	1	2.360	.126
DRŽAVA	1	1.590	.208
INTERAKCIJA SPOL I DRŽAVA	1	.037	.847

Tablica 16: Analiza varijance za prosječnu vrijednost skupine varijabli "motivacija za postignućem" (CILJ1-CILJ23), s obzirom na spol i državu

IZVOR VARIJACIJA	ST. SLOBODE	F	SIGNIF. F
SPOL I DRŽAVA ZAJEDNO	2	.382	.683
SPOL	1	.663	.416
DRŽAVA	1	.041	.840
INTERAKCIJA SPOL I DRŽAVA	1	.048	.827

Anuška Ferligoj, Ph. D.,
Jasna Horvat, M. Sc.,
Nataša Šarlija

CAREER AND MOTIVATION ACHIEVEMENT PLANS OF CROATIAN AND SLOVENE STUDENTS

Summary

Two influence groups on the "career plans" are analyzed in the paper. The first influence group is made of two independent variables: 'country' (Slovenia and Croatia) and 'sex' (male and female). The second influence group consists of the respondents' attitudes and 'achievement motivation', 'power motivation' and 'desired job description'. The career plans and achievement motivation were examined on the pattern of Slovene male and female students ($n = 154$) and the Croatian ones ($n = 149$). T-test measured a larger number of the significant differences in the students' attitudes from different countries than with students of different sex. Factor analysis shows the variables referring to the 'job motivation' are made by three factors for each of the observed countries. The first two factors are equal for both countries (I. factor 'ambitiousness', II. factor 'cooperation'). The third factor for Croatian respondents means the problem of 'existence' while for the Slovene ones means 'on and off the work freedom'. By the analysis of the variance of the average variable of 'job motivation', country and sex variables groups, it can be concluded that two factors together (sex and country together) indicate statistically significant main factor ($F(2,299) = 8.418$). F is also significant for the country ($F(1,299) = 16,089$) while the differences are not significant for the sex and interaction of the country and sex.

All above stated facts speak in favour of the assumption that the changes in two countries in recent years have influenced the attitude diversities of the students regarding their relation towards the motivation for the job.